

« Quoniam abscondit me in tabernaculo suo, in die malorum meorum : protexit me in abscondito tabernaculi sui¹. » Quid est absconditum tabernaculi ipsius? quid est hoc? Multa enim quasi membra tabernaculi forinsecus videntur. Et est quasi adytum, quod dicitur penetrabile secretum, interius templi. Et quid est hoc? quod solus sacerdos intrabat². Et forte ipse sacerdos est absconditum tabernaculi Dei. Accepit enim de isto tabernaculo carnem, et fecit nobis absconditum tabernaculi : ut tabernaculum ejus alia membra ipsius credentes in eum sint, absconditum autem tabernaculi ipse sit. « Mortui enim estis, ait » Apostolus, et vita vestra abscondita est cum Christo in » Deo³. »

XI. An vis nosse quia inde dicit? Petra nempe est Christus⁴. Audite quid sequitur : « Quoniam abscondit me » in tabernaculo suo in die malorum meorum : protexit » me in abscondito tabernaculi sui. » Quærebas quid sit absconditum tabernaculi, audi quod sequitur : « In Petra » exaltavit me. » Ergo in Christo exaltavit me. Quia in pulvere humiliasti te, in petra exaltavit te. Sed Christus sursum est, tu autem adhuc deorsum. Audi sequentia : » Et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos⁵. » Et nunc, » antequam veniam ad illam domum, ubi volo habitare per omnes dies vitæ meæ, antequam veniam ad illam contemplationem Domini, » Et nunc exaltavit caput » meum super inimicos meos. » Adhuc patior inimicos corporis Christi, adhuc non sum exaltatus super inimicos : sed, » Caput meum exaltavit super inimicos meos. » Jam caput nostrum Christus in cœlo est, adhuc inimici nostri possunt in nos sævire : nondum sumus exaltati super illos ; sed caput nostrum jam ibi est : unde hoc dixit :

¹ Psal. xxvi, 5. — ² Hebr. ix, 3. — ³ Coloss. iii. — ⁴ 1 Cor. x, 4. — ⁵ Psal. xxvi, 6.

» Saule, Saule, quid me persequeris¹? » Se dixit in nobis esse hic deorsum : ergo et nos in illo sumus ibi sursum, quia « Et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos. » Ecce quale pignus habemus, unde et nos fide et spe et charitate cum capite nostro sumus in cœlo in æternum : quia et ipsum Divinitate, bonitate, unitate nobiscum est in terra usque in consummationem sæculi².

XII. « Circumivi, et immolavi in tabernaculo ejus hostiam jubilationis³. » Immolamus hostiam jubilationis, immolamus hostiam lætitiæ, hostiam gratulationis, hostiam gratiarum actionis, quæ verbis explicari non potest. Immolamus autem, ubi? In ipso tabernaculo ejus, in sancta Ecclesia. Quid ergo immolamus? Abundantissimum et inenarrabile gaudium, nullis verbis, voce ineffabili. Hæc est hostia jubilationis. Unde quæsitæ, unde inventa est? Circumeundo, « Circumivi, inquit, et immolavi in tabernaculo ejus hostiam jubilationis. » Circumeat animus tuus per universam creaturam ; undique tibi clamabit creatura : Deus me fecit. Quidquid te delectarit in arte, artificem commendat ; magisque si circumeas universa, consideratio concipit artificis laudem. Vides cœlos, magna opera Dei sunt. Vides terram, Deus fecit seminum numeros, diversitates germinum, multitudinem animalium. Circumi adhuc cœlos usque ad terram, nihil relinquant : undique tibi omnia resonant conditorem ; et ipsæ species creaturarum, voces sunt quædam Creatorem laudantium. Quis autem explicet universam creaturam? quis illam explicet laudibus? quis digne laudet cœlum et terram, mare, et omnia quæ in eis sunt? Et ista quidem visibilia. Quis digne laudet Angelos, Sedes, Dominationes, Principatus, et Potestates? Quis digne laudet hoc ipsum quod in nobis viget, vegetans corpus, movens membra, sensus exrens,

¹ Act. ix, 4. — ² Matth. xxviii, 10. — ³ Psal. xxvi, 6.

et memoria tam multa complectens, intellectu tam multa discernens, quis digne laudet? At si in istis creaturis Dei sic laborat humanus sermo, in Creatore quid agit, nisi sola restet sermone deficiente jubilatio? « Circumivi, et immo- » lavi in tabernaculo ejus hostiam jubilationis. »

XIII. Est et alius sensus, qui mihi videtur ad contextio- nem Psalmi magis pertinere. Quia enim dixerat in petra se exaltatum, quod est Christus; et caput suum exaltatum super inimicos suos, quod est Christus: etiam se, qui in petra exaltatus est, in eodem capite suo exaltatum intel- ligi voluit super inimicos suos, referens hoc ad honorem Ecclesiae, cui cessit inimicorum persecutio: et quia hoc per fidem orbis terrarum factum est, « Circumivi, inquit, » et immolavi in tabernaculo ejus hostiam jubilationis¹: » id est, consideravi fidem orbis terrarum, in qua exalta- tum est caput meum, super eos qui me persequerantur; et in ipso tabernaculo ejus, id est, in Ecclesia toto orbe diffusa, ineffabiliter laudavi Dominum.

XIV. « Cantabo et psallam Domino. » Securi erimus, et securi cantabimus, et securi psallemus, cum contem- plabimur delectationem Domini, et protegimur templum ejus, in illa corruptione, quando absorbebitur mors in victoriam². Modo quid? Quia jam dicta sunt gaudia illa, quae habebimus, cum acceperimus illam unam petiti- onem. Modo quid? « Exaudi, Domine, vocem meam³, » Gemamus modo, oremus modo. Gemitus non est nisi mi- serorum, oratio non est nisi indigentium. Transiet oratio, succedet laudatio; transiet fletus, succedet gaudium. In- terim modo, quando in diebus malorum nostrorum su- mus, non cesset oratio nostra ad Deum, a quo unam illam petamus; et ab ipsa petitione non desinamus, donec ad eam illo donante ac perducente perveniamus. « Exaudi,

¹ Psal. xxvi, 6. — ² I Cor. xv, 54. — ³ Psal. xxvi, 7.

» Domine, vocem meam, qua clamavi ad te; miserere » mei, et exaudi me¹. » Unam illam petit, tam diu rogans, flens, gemens, non petit nisi unam. Finivit omnes cupidi- tates, remansit illa una quam petit.

XV. Audi quia hanc petit: « Tibi dixit cor meum: » Quæsivi vultum tuum². » Hoc est ergo quod paulo ante dixit; « Ut contempler delectationem Domini. Tibi dixit » cor meum: Quæsivi vultum tuum. » Si gaudium nos- trum in isto sole esset, non cor nostrum diceret, « Quæ- » sivi vultum tuum: » sed oculi corporis nostri. Cor nostrum cui dicit, « Quæsivi vultum tuum, » nisi ei qui pertinet ad oculum cordis? Lucem istam quærunt oculi carnis, lucem illam quærunt oculi cordis. Sed vis illam lucem, quæ videtur oculis cordis, videre: quia ipsa lux Deus est. « Deus enim lux est, ait Joannes, et tenebræ in » eo non sunt ullæ³. » Vis ergo videre illam lucem? Munda oculum, unde videtur: « Beati enim mundo corde, quia » ipsi Deum videbunt⁴. »

XVI. « Tibi dixit cor meum: Quæsivi vultum tuum, » vultum tuum, Domine, requiram. » Unam petii a Do- mino, hanc requiram, vultum tuum. « Non avertas fa- » ciem tuam a me. » Quomodo se fixit in ista una peti- tione? Vis impetrare? Aliud noli petere. Uni suffice, quia una tibi sufficiet. « Tibi dixit cor meum: Quæsivi vultum » tuum; vultum tuum, Domine, requiram. Ne avertas » faciem tuam a me: ne declines in ira a servo tuo⁵. » Magnifice, nihil dici divinius potest. Sentiunt hoc qui vere amant. Alius vellet beatus et immortalis esse in his, quas diligit, terrenarum concupiscentiarum voluptatibus: et forte propterea Deum coleret, et oraret, ut diu hic viveret in deliciis suis, et non ab eo aliquid periret quod

¹ Psal. xxvi, 7. — ² Ibid. 8. — ³ I Joan. 1, 5. — ⁴ Matth. v, 8. — ⁵ Psal. xxvi, 9.

terrena possidet cupiditas, nec aurum, nec argentum, nec si quid prædiorum oblectaret oculos ejus, nec amici morerentur, nec filii, nec conjux, nec clientes; in his deliciis vellet semper vivere. Sed quia non potest semper, novit enim se mortalem; forte ad hoc colit Deum, et ad hoc orat Deum, et ad hoc gemit Deo, ut ista illi omnia usque in senectutem suppetant. Et si diceret ei Deus: Ecce facio te in his immortalem: pro magno bono acciperet, et exultatione gaudiorum gratulatus non se caperet. Non vult hoc iste, qui unam petiit a Domino. Sed quid vult? Contemplari delectationem Domini per omnes dies vitæ suæ. Rursusque alius qui hoc modo et hac causa coleret Deum, si illa sibi temporalia adessent, iratum Deum non timeret, nisi ne illud auferret. Iste non propter hoc timet iratum; quandoquidem et de inimicis suis dixit: « Ut » edant carnes meas¹. » Unde timet iratum? Ne auferat quod amavit. Quid amavit? Vultum tuum. Ideo hanc putat iram Domini, si avertat ab illo vultum suum. Domine, « Ne declines in ira a servo tuo². » Posset illi forte responderi hoc modo: Quid times, ne declinet a te in ira? Magis si a te declinaverit in ira, non in te vindicabit: si incurras in illum iratum, vindicabit in te. Opta ergo potius ut declinet a te in ira. Non, inquit. Novit enim quid desiderat. Ira ejus, non est nisi aversio vultus ejus. Quid si te faciet in deliciis istis et voluptate gaudiorum terrenorum immortalem? Respondet amator talis: Nolo, quidquid mihi præter illum est, dulce non est: quidquid mihi vult dare Dominus meus, auferat totum, et se mihi det. « Ne declines in ira a servo tuo. » Forte ab aliquibus declinat, non in ira; quomodo a quibusdam qui illi dicunt: « Averte faciem tuam a peccatis meis³. » Quando a peccatis tuis avertit faciem suam, non in ira a te declinat.

¹ Psal. xxvi, 2. — ² Ibid. 9. — ³ Id. lxx, 11.

Avertat ergo faciem suam a peccatis tuis: sed non avertat faciem suam a te.

XVII. « Auditor meus esto, ne derelinquas me¹. » Ecce enim in via sum; petivi a te unam, habitare in domo tua per omnes dies vitæ meæ, contemplari delectationem tuam, protegi templum tuum; hanc petivi unam: sed ut ad illam perveniam, in via sum. Forte dices mihi: Nitere, ambula, liberum arbitrium tibi dedi, voluntatis tuæ es, prosequere viam, quære pacem et sequere eam, noli a via declinare², noli ibi remanere, noli retro respicere: persevera in ambulando, quoniam « Qui perseveraverit usque in » finem, hic salvus erit³. » Jam tu accepto libero arbitrio, quasi præsumis unde ambules (15); noli de te præsumere, si te dereliquerit, in ipsa via deficies, cades, aberrabis, remanebis: dic ergo illi: Voluntatem quidem liberam mihi dedisti: sed sine te nihil est mihi conatus meus: « Ad- » jutor meus esto, ne derelinquas me: neque despicias me, » Deus salutaris meus⁴. » Tu enim adjuvas qui condidisti, tu non deseris qui creasti.

XVIII. « Quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me⁵. » Fecit se parvulum Deo: ipsum fecit patrem, ipsum fecit matrem. Pater est, quia condidit, quia vocat, quia jubet, quia regit: mater, quia fovet, quia nutrit, quia lactat, quia continet. « Pater meus et mater mea dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me: » et regendum et nutriendum. Mortales parentes genuerunt, filii successerunt mortales mortalibus, et ad hoc nati sunt qui succederent, ut qui genuerunt decederent: non decedet qui me creavit, ego ab illo non recedam. « Pater meus et mater » mea dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me. » Exceptis etiam illis duobus parentibus, de quorum carne nati

¹ Psal. xxvi, 9. — ² Id. xxxiii, 15. — ³ Matth. xix, 22, et xxiv, 13. — ⁴ Psal. xxvi, 9. — ⁵ Ibid. 10.

sumus, patre masculino, et matre foemina, tanquam Adam et Eva: exceptis illis duobus parentibus, habemus hic alium patrem, et aliam matrem, vel potius habuimus. Pater secundum saeculum diabolus, est et fuit nobis pater cum essemus infideles. Nam infidelibus dicit Dominus: « Vos » a patre diabolo estis¹. » Si ille pater omnium impiorum, qui operatur in filiis diffidentiae², mater quae est? Est quaedam civitas, quae Babylonia dicitur: civitas ista, societas est omnium perditorum ab Oriente usque in Occidentem; ipsa habet regnum terrenum. Secundum hanc civitatem respublica quaedam dicitur (16), quam modo videtis senescere et minui: haec prima fuit mater nostra, in hac nati sumus. Cognovimus alium patrem, Deum; reliquimus diabolum. Quando enim audet accedere ad eos, quos ille suscepit, qui superat omnia? Cognovimus aliam matrem, Jerusalem caelestem, quae est sancta Ecclesia, cujus portio peregrinatur in terra: reliquimus Babyloniā. « Pater meus et mater mea dereliquerunt me: » non habent jam quod mihi praestent; quia et quando mihi praestare videbantur, tu praestabas, et illis imputabam.

XIX. A quo enim etiam secundum mundum istum praestatur homini, nisi a Deo? Aut quid aufertur homini; nisi ille jusserit, aut permiserit qui donavit? Sed putant vani homines, quod hoc daemones praestent, quos adorant: et aliquando dicunt sibi, Deus ad vitam aeternam necessarius est, ad illam vitam spiritalem: potestates autem istae debent a nobis coli, propter ista temporalia. O inanitas generis humani! Plus amas eas res propter quas istos vis colere: profecto plus habes istos colere, ut non dicam plus, certe vel tantum. Non vult autem Deus coli cum illis, nec si ipse colatur multo amplius, et illi multo minus. Quid ergo, inquires, et isti non sunt necessarij ad

¹ Joan. viii, 44. — ² Ephes. ii, 2.

haec? Non. Sed timendum est, ne irati noceant. Non nocent nisi ille permittat. Isti semper habent voluntatem nocendi, nec si placentur, nec si rogentur, desinunt nocere velle. Hoc enim malevolentiae illorum proprium est. Ergo quid facies eos colendo, nisi ut illum offendas, quo offenso in istorum potestatem daberis: ut qui tibi nihil possent facere illo placato, faciant quidquid volunt illo irato. Et ut noveris quam frustra istos colas, quasi propter temporalia, quisquis haec cogitas: Omnes qui colunt Neptunum, non naufragaverunt, aut omnes qui blasphemant Neptunum, ad portum non pervenerunt? Omnes mulieres colentes Junonem, bene pepererunt, aut omnes blasphemantes Junonem, male pepererunt? Hinc intelligat Charitas Vestra inanes esse homines, qui istos volunt colere vel propter ista terrena. Nam si propter ista terrena colendi essent, soli cultores illorum terrenis omnibus abundarent. Quod quidem si esset, fugere nos talia dona et unam petere a Domino deberemus. Huc accedit, quia et ista ille dat, qui offenditur cum isti coluntur. Ergo relinquat nos pater noster, et mater nostra: relinquat diabolus, relinquat Babylonia civitas: Dominus nos suscipiat consolandos temporalibus, beatificandos aeternis. « Quoniam pater meus » et mater mea dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me. »

XX. Jam ergo assumptus est a Domino, deserta illa civitate et rectore ejus diabolo, quia rector impiorum diabolus est, rector mundi, tenebrarum harum. Quarum tenebrarum? Peccatorum, infidelium. Unde jam credentibus dicit Apostolus: « Fulistis aliquando tenebrae, nunc autem lux » in Domino¹. » Ergo jam suscepti ab illo, quid dicamus: « Legem mihi constitue, Domine, in via tua². » Ausus es petere legem? Quid si tibi dicat: Implebis legem? si dedero

¹ Ephes. v, 8. — ² Psal. xxvi, 11.

legem, implebis eam? Non auderet petere, nisi primo diceret: « Dominus autem suscepit me. » Non auderet petere, nisi primo diceret: Adjutor meus esto. Ergo si tu adjuvas, si tu suscipis, da legem: « Legem mihi constitue, Domine, » in via tua. » Ergo legem mihi constitue in Christo tuo. Ipsa enim via locuta est nobis, et dixit: « Ego sum via, » veritas et vita¹. » Lex in Christo, lex cum misericordia est. Ipsa est sapientia, de qua scriptum est: « Legem autem et misericordiam in lingua portat². » Et si offenderis aliquid in lege; ille qui pro te fudit sanguinem suum, confitenti ignoscit tibi: tu tantum viam noli deserere, dic illi: Susceptor meus esto. « Et dirige me in semita recta propter inimicos meos³. » Legem da, sed ne auferas misericordiam: qui dixit in alio Psalmo: « Nam et misericordiam » dabit, qui legem dedit⁴. » Ergo, « Legem mihi constitue, Domine, in via tua, » hoc ad præceptum pertinet: ad misericordiam quid pertinet? « Et dirige me, inquit, » in semita recta, propter inimicos meos. »

XXI. « Ne tradideris me in animas tribulantium me⁵: » id est, ne consentiam tribulantibus me. Si enim consenseris tribulanti te in animam ipsius, quodam modo non devorabit carnem, sed voluntate perversa animam tuam manducabit. « Ne tradideris me in animas tribulantium » me. » Trade, si hoc placet, in manus tribulantium. Dixerunt enim hoc illi Martyres, et tradidit suos in manus tribulantium. Sed quid tradidit? Carnem. Quod dicitur in libro Job: « Terra tradita est in manus impiorum⁶: » caro tradita est in manus persecutoris. « Ne tradideris me, » non carnem meam, sed me. Anima tibi loquor, mens tibi loquor: non dico, Noli tradere carnem meam in manus tribulantium me; sed, « Noli me tradere in animas tri-

¹ Joan. xiv, 6. — ² Prov. xxxi, 26. — ³ Psal. xxvi, 11. — ⁴ Id. lxxxiii, 8. — ⁵ Id. xxvi, 12. — ⁶ Job. ix, 24.

» bulantium me. » Et quomodo traduntur homines in animas tribulantium se? « Quoniam insurrexerunt in me testes » iniqui. » Jam quia testes iniqui sunt, et multa mala in me dicunt, et in multis mihi detrahunt; si traditus fuero in animas eorum, mentiar et ego, et ero socius eorum, non particeps veritatis tuæ, sed comparticeps mendacii adversus te: « Exurrexerunt mihi testes iniqui: et mentita » est iniquitas sibi¹. » Sibi, non mihi: sibi semper mentiat, mihi autem non mentiat. Si tradideris me in animas tribulantium me, id est, si consenserō voluntatibus eorum, jam non sibi mentita erit iniquitas, sed et mihi: si autem sæviant quantum voluerint, et conentur impedire cursus meos; non tamen tu me des in animas eorum, non consentiendo voluntatibus eorum, remanebo ego, et permanebo in veritate tua, et mentietur iniquitas, non mihi, sed sibi.

XXII. Redit ad illam unam post ista pericula, post labores, post difficultates, inter manus persequentium et tribulantium æstuans, anhelans, laborans, et firmus et certus illo suscipiente, illo juvante, illo ducente, illo regente: tamen post illum circuitum et jubilationem exultans gaudio; et gemens in laboribus, suspiravit ad extremum, et ait: « Credo videre bona Domini in terra viventium. » O bona Domini dulcia, immortalia, incomparabilia, sempiterna, incommutabilia. Et quando vos videbo, bona Domini? Credo videre, sed non in terra morientium. » Credo videre bona Domini in terra viventium². » Eruet me Dominus a terra morientium, qui propter me dignatus est suscipere terram morientium, et mori inter manus morientium; eruet me Dominus de terra morientium: « Credo videre bona Domini in terra viventium. » Suspirans dixit, laborans dixit, periclitans dixit inter magnam

¹ Psal. xxvi, 12. — ² Ibid. 13.

turbam tentationum : sed tamen sperans totum de misericordia ejus, cui dixit : « Legem mihi constitue, Domine. »

XXIII. Et quid ille dicit, qui legem illi constituit? Audiamus et vocem Domini desuper exhortantis nos, consolantis nos; illius vocem, quem habemus pro patre et matre, qui nos dereliquerunt, illius vocem audiamus. Audivit enim gemitus nostros, vidit suspiria nostra, intuitus est desiderium nostrum, et unam petitionem nostram, unam postulationem per advocatum Christum libenter accepit; et donec peragamus istam peregrinationem, qua dilaturus est, non ablaturus quod promisit, dixit nobis : « Sustine Dominum. » « Non sustinebis mendacem, non eum qui poterit falli, non eum qui non est inventurus quod det. Omnipotens promisit, certus promisit, verax promisit : « Sustine Dominum, viriliter age. » Noli dissolvi : ne sis inter eos quibus dicitur : « Væ his qui perderunt sustentiam¹. Sustine Dominum, » omnibus nobis dicitur, et uni homini dicitur. Unus sumus in Christo, corpus Christi sumus, qui unam illam desideramus, qui unam illam petimus, qui in illis diebus malorum nostrorum ingemiscimus, qui credimus nos videre bona Domini in terra viventium; nobis omnibus, qui unus in uno sumus, dicitur : « Sustine Dominum, viriliter age; et confortetur cor tuum, et sustine Dominum. » Quid aliud tibi dicat, quam ut hoc repetat quod audisti? « Sustine Dominum, viriliter age. » Ergo qui perdidit sustentiam, effœminatus est, perdidit vigorem. Hoc viri, hoc fœminæ audiant, quia in uno viro vir et fœmina. Talis in Christo nec masculus nec fœmina est². « Sustine Dominum, viriliter age; et confortetur cor tuum, et sustine Dominum. » Sustinendo Dominum habebis eum, ha-

¹ Eccli. ii, 16. — ² Gal. iii, 28.

bebis quem sustinebis. Aliud desidera, si majus, si melius, si suavius inveneris.

ENARRATIO

IN PSALMUM XXVII.

Ipsius David.

I. Ipsi mediatoris vox est, manu fortis in conflictu passionis. Quæ autem videtur optare inimicis, non malevolentia votum est, sed enuntiatio pœnæ illorum : sicut in Evangelio civitatibus in quibus miracula cum fecisset, neque credidissent ei¹, non malevolentia optat quæ dicit, sed quid eis imminet prædicit.

II. « Ad te, Domine, clamavi, Deus meus ne sileas a me. » Ad te, Domine, clamavi, Deus meus, ne separet unitatem Verbi tui ab eo quod homo sum. « Nequando sileas a me : et ero similis descendentibus in lacum². » Ex eo enim quod æternitas Verbi tui non intermittit unire se mihi, fit ut non sim talis homo, quales sunt cæteri, qui nascuntur in profundam miseriam sæculi hujus : ubi tanquam sileas, non cognoscitur Verbum tuum. « Exaudi, Domine, vocem deprecationis meæ, dum oro ad te; dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum³. » Cum crucifigor, ad eorum salutem, qui credentes fiunt templum sanctum tuum.

III. « Ne simul trahas cum peccatoribus animam meam, et cum operantibus iniquitatem ne perdas me : cum his qui loquuntur pacem cum proximo suo⁴. » Cum his

¹ Matth. xi, 20. — ² Psal. xxvii, 1. — ³ Ibid. 2. — ⁴ Ibid. 3.